

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 395/2016-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 14. septembra 2016 v senáte zloženom z predsedu Milana Ľalíka, sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Petra Brňáka prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Ondrejom Lučivjanským, Murgašova 3, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky a práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 4 Co 283/2014-124 z 3. marca 2016 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na ochranu vlastníctva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 4 Co 283/2014-124 z 3. marca 2016 p o r u š e n é b o l o .

2. Rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 4 Co 283/2014-124 z 3. marca 2016 z r u š u j e a v e c v r a c i a n a d ě l š i e k o n a n i e .

3. Krajský súd v Košiciach je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 363,80 € (slovom tristošesťdesiattri eur a osemdesiat centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Ondreja Lučivjanského, Murgašova 3, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Sťažnosti [REDAKOVANÉ] vo zvyšnej časti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 395/2016-10 z 15. júna 2016 prijal na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), doručenú ústavnému súdu 3. júna 2016, ktorou namieta porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4 Co 283/2014-124 z 3. marca 2016 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

2. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol v procesnom postavení žalobcu účastníkom konania vedeného Okresným súdom Košice I (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 23 C 95/2012 (predtým vedeného pod sp. zn. 23 C 415/2002), ktorého predmetom bol návrh na náhradu škody z dôvodu sťažovateľom namietaného nesprávneho úradného postupu orgánov prokuratúry. Okresný súd rozsudkom č. k. 23 C 415/02-154 zo 17. júna 2004 žalobu zamietol a krajský súd ho rozsudkom č. k. 14 Co 301/04-188 z 20. septembra 2005 potvrdil. Ústavný súd však v náleze č. k. III. ÚS 117/06-53 konštatoval porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, na základe čoho rozsudok krajského súdu č. k. 14 Co 301/04-188 z 20. septembra 2005 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V ďalšom konaní rozhodol okresný súd o žalovanom nároku rozsudkom č. k. 23 C 415/2002-367 z 8. októbra 2009, ktorým Slovenskú republiku –

Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, vystupujúcu v postavení žalovaného v 2. rade (ďalej len „žalovaný v 2. rade“), zaviazal na zaplatenie sumy 39 616,54 € s úrokom z omeškania vo výške 17,6 % ročne zo sumy 38 281,68 € od 3. decembra 1999 do 31. decembra 2001 a zo sumy 31 096,49 € od 1. januára 2002 do zaplatenia a vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Tento v poradí druhý rozsudok krajský súd potvrdil rozsudkom č. k. 4 Co 53/2010-406 z 30. septembra 2010. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 M Cdo 18/2011 z 13. septembra 2012 boli však aj tieto rozsudky okresného súdu a krajského súdu zrušené a vec vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie. Okresný súd posledným rozsudkom č. k. 23 C 95/2012-56 zo 17. januára 2014 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu“) návrh sťažovateľa proti žalovanému v 2. rade zamietol, nepriznajúc mu ani náhradu trov konania, pričom krajský súd napadnutým rozsudkom rozsudok okresného súdu potvrdil a účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

3. Sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že konajúce súdy „nesprávne interpretovali v danej veci ust. § 79b ods. 1 a ods. 4 zákona o trestnom konaní súdnom v znení účinnom do 31.10.1999, ktoré ustanovenie umožňovalo v čase podania žiadosti sťažovateľa zrušenie zaistenia účtu pričom v konaní bolo preukázané, že zaistenie účtu od počiatku celého trestného konania nebolo pre účely trestného konania potrebné. Nie je teda ani správny záver o tom že prokurátor v rámci svojich zákonom daných oprávnení nemohol vykonať žiadne iné úkony smerujúce k ochrane finančných prostriedkov žalobcu. ... Sťažovateľ sa nestotožňuje so záverom porušovateľa pri analýze ustanovení Trestného poriadku (§ 79b ods. 1, 4 zák. č. 141/1961 Zb. v znení účinnom do 31.10.1999), na základe ktorých dospeli k záveru, že prokurátor v rámci svojich zákonom daných oprávnení nemohol vykonať žiadne iné úkony smerujúce k ochrane finančných prostriedkov žalobcu a v konaní nebol preukázaný nesprávny úradný postup prokurátora. ... Ak odvolací súd tvrdí že sťažovateľ uvádzal, že disponoval inými finančnými prostriedkami, resp. že bol vlastníkom nehnuteľnosti, uvedené skutočnosti v čase zaistenia účtu ani v žiadostiach o uvoľnenie prostriedkov nemal dôvod oznamovať, pretože orgány činné v trestnom konaní predsa disponovali jeho účtovníctvom a teda aj dokladmi o majetkových pomeroch, kde boli tieto

skutočnosti náležite podložené a preto nie je správny záver o tom že by existenciu iného majetku v trestnom konaní ani žiadnym spôsobom nepreukázal...

Účelom základných práv uvedených v čl. 20 ods. 1, ods. 4, čl. 13 ods. 4 a čl. 46 ods. 3 ústavy, je zabezpečenie dôslednej ochrany vlastníckeho práva osoby, do ktorej práv mohlo byť zasiahnuté v rámci trestného konania len nevyhnutnej miere a orgány činné v trestnom konaní boli povinné v každom štádiu skúmať nielen to či dôvody obmedzenia práv sťažovateľa trvajú, ale aj to aby tieto obmedzenia sa nepriečili základným zásadám trestného konania.

Zaistenie účtu predstavuje obmedzenie vlastníckeho práva, jedného zo základných práv žalobcu garantovaného Ústavou SR. Zároveň čl. 13 ods. 4 Ústavy SR zakotvuje povinnosť pri každom obmedzovaní práv a slobôd občanov dbať na ich podstatu a zmysel.

Podľa názoru sťažovateľa je proti podstate a zmyslu inštitútu zaistenia účtu podľa Trestného poriadku, aby príslušný orgán činný v trestnom konaní vydávajúci takéto rozhodnutie nekládol dôraz na zabezpečenie ochrany týchto peňažných prostriedkov nachádzajúcich sa na zaistených účtoch pred zlým hospodárením banky, ktorá vedie zaistený účet a to najmä vtedy, ak ho na to žalobca ako majiteľ zaistených účtov niekoľkokrát písomne upozornil.

Sťažovateľ je toho názoru, že pri obmedzovaní práv a slobôd v rámci trestného konania, musia príslušné orgány činné v trestnom konaní, zabezpečiť aj dôslednú starostlivosť o jednotlivé veci, ktoré sú postihnuté ich obmedzujúcimi rozhodnutiami.

Krajský súd v Košiciach podľa názoru sťažovateľa nesprávne vyhodnotil postup OČTK, ktorí hrubou nedbanlivosťou pri svojej činnosti spôsobili sťažovateľovi škodu na majetku, ktorej náhrady sa domáhal v konaní pred všeobecnými súdmi pričom všeobecné súdy sú viazané pri svojej činnosti ústavou a preto mali taktiež prihliadať na práva ňou garantované.

Bez ohľadu na výsledok prípravného konania, v ktorom bol nakoniec sťažovateľ zbavený obvinenia v plnom rozsahu, ak by sa aj preukázala jeho vina a bola by potvrdená dôvodnosť podozrenia pôvodu zaistených peňažných prostriedkov nachádzajúcich sa na účtoch z trestnej činnosti, čo by viedlo k následnému uloženiu trestu prepadnutiu veci, takýto výrok odsudzujúceho rozsudku, by bol vzhľadom na súčasnú situáciu v AG Banke, a. s. nevykonateľným.“

4. Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ]... vlastniť majetok podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na ochranu majetku zaručené v čl. 1 Dodatkového protokolu Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 4Co/283/2014-124 zo dňa 3.3.2016 porušené bolo.

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 4Co/283/2014-124 zo dňa 3.3.2016 sa zrušuje a vec sa Krajskému súdu v Košiciach vracia na ďalšie konanie.

[REDAKOVANÉ] sa priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 50.000 €, ktoré je Krajský súd v Košiciach povinný mu vyplatiť do 30 dní od právoplatnosti tohto nálezu.

[REDAKOVANÉ] sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia vo výške 363,80 €, ktorú je Krajský súd v Košiciach povinný vyplatiť jeho právnomu zástupcovi do 30 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

5. Krajský súd na základe výzvy ústavného súdu vo svojom vyjadrení sp. zn. 1 SprV 551/2016 z 22. júla 2016 uviedol, že okresný súd «v odôvodnení svojho rozsudku mimoriadne podrobne rozviedol skutkový stav veci, výsledky vykonaného dokazovania vyhodnotil podľa § 132 O. s. p., každý dôkaz hodnotil jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti a starostlivo prihliadol na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci konania.

Pretože predchádzajúce rozhodnutia okresného a krajského súdu boli zrušené nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky (vo vzťahu k rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 20. 09. 2006, č. k. 14 Co 301/2004-188) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (vo vzťahu k rozhodnutiu okresného súdu sp. zn. 23 C 415/2002 a rozsudku krajského súdu sp. zn. 4 Co 53/2010), okresný súd dôsledne splnil pokyny, ktoré dal Ústavný súd Slovenskej republiky a Najvyšší súd Slovenskej republiky v zrušujúcich rozhodnutiach.

Krajský súd v dôvodoch rozsudku zo dňa 3. marca 2016, č. k. 4 Co 283/2014-124 podrobne rozviedol, čoho sa navrhovateľ domáhal v konaní a z akých dôvodov, ako sa

vyjadrili a bránili odporcovia, uviedol, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie a akými úvahami sa pri rozhodovaní riadil.

Vyslovil názor, že okresný súd v napadnutom rozsudku odstránil vytýkané nedostatky (ústavným súdom a najvyšším súdom) a podľa záväzného právneho názoru uvedených súdov, urobil ucelenú analýzu relevantných ustanovení Trestného poriadku, ako aj zákona o prokuratúre a posúdil vec podľa relevantných ústavnoprávnych hľadísk a vysvetlil svoje úvahy vo vzťahu k otázke, čo možno považovať za správny úradný postup, resp. nesprávny úradný postup, a to aj v intenciách článku 13 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a článku 20 ods. 1, 4 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj zák. č. 58/1969 Zb.

Odvolací súd sa stotožnil aj s analýzou ust. § 79 ods. 1, 4 Trestného poriadku v znení účinnom do 31. 10. 1999, na základe ktorej okresný súd dospel k záveru, že prokurátor v rámci svojich zákonom daných oprávnení nemohol vykonať žiadne iné úkony smerujúce k ochrane finančných prostriedkov navrhovateľa a v konaní nebol preukázaný nesprávny úradný postup prokurátora. Poukázal aj na to, že navrhovateľ dostatočným spôsobom neosvedčil, aby jeho jednotlivé žiadosti obsahovali také relevantné informácie, ktoré by osvedčili danosť potreby ochrany finančných prostriedkov na zaistených účtoch.

Dovoľujeme si nesúhlasiť s tvrdeniami sťažovateľa, že krajský súd nedostatočne odôvodnil meritórne výroky svojho rozhodnutia.

K ostatným námietkam sťažovateľa sa nám žiada poznamenať, že z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva tiež (aj) povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán, (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie. Štruktúra práva na odôvodnenie je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 O. s. p., a táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 ods. 2 O. s. p.).

Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamena, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania. Z odôvodnenia rozhodnutia musia byť zrejmé všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti, objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia.

Z odôvodnenia „napadnutého“ rozhodnutia krajského súdu (4Co/283/2014) vyplýva, že toto obsahuje nielen podrobné vysvetlenie skutkových zistení a záverov, ku ktorým odvolací súd dospel, ale aj mimoriadne podrobné právne posúdenie veci.

Uvedeným rozhodnutím krajského súdu nebolo porušené základné právo sťažovateľa vlastníť majetok podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky ani právo na ochranu vlastníctva podľa čl. 1 Dodatkového dohovoru k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Sťažnosť sťažovateľa si dovoľujeme označiť za neopodstatnenú.».

6. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s obsahom sťažnosti, vyjadrením krajského súdu z 22. júla 2016, oznámením sťažovateľa z 15. augusta 2016, ako aj obsahu napadnutého rozsudku a rozsudku okresného súdu dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

7. Pri skúmaní sťažovateľom namietaného porušenia práv zaručených čl. 20 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu sa ústavný súd sústredil na obsah napadnutého rozsudku krajského súdu, ako aj na obsah rozsudku okresného súdu, ktoré je potrebné s prihliadnutím na § 219 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) posudzovať spoločne. Okresný súd v rozsudku zo 17. januára 2014, ktorý neskôr krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil, vo svojich právnych záveroch uviedol:

«V prejednávanej právnej veci súdu bolo nepochybne preukázané, že uznesením vyšetrovateľa Krajského úradu vyšetrovania PZ Košice zo dňa 11.11.1997 bolo vznesené obvinenie a začaté trestné konanie voči navrhovateľovi pre trestný čin neoprávneného podnikania a trestný čin legalizácie príjmu z trestnej činnosti spáchaných formou spolupáchateľstva a že Krajská prokuratúra v Košiciach opatrením zo dňa 5.2.1998 vydaného podľa § 79b Trestného poriadku zaistila peňažné prostriedky navrhovateľa v sume 27.576,96 USD, v sume 256.675,163 Sk, vedených na účtoch navrhovateľa v AG Banke, a. s., pobočka Košice. Z vykonaného dokazovania bolo súdu ďalej preukázané,

že navrhovateľ žiadosťami zo dňa 22.7.1998 a 1.12.1999 žiadal Krajskú prokuratúru v Košiciach o prevod finančných prostriedkov zaistených na účtoch v AG Banke, a. s. na účet v iných bankách, ktorým Krajská prokuratúra nevyhovela a následne vyhlásením Národnej banky Slovenska zo dňa 3.12.1999 bola AG Banka, a. s. vyhlásená za neschopnú vyplácať vklady a rozhodnutím Národnej banky Slovenska zo dňa 13.4.2000, právoplatným dňa 3.5.2000 bolo AG Banke, a. s. povolenie ako banke odobraté. Uznesením Krajského úradu vyšetrovania PZ v Košiciach zo dňa 29.6.2001, právoplatného dňa 20. 7. 2001 trestné stíhanie voči navrhovateľovi bolo zastavené z dôvodu, lebo skutok pre ktorý sa vedie trestné konanie nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci. Krajská prokuratúra v Košiciach opatrením zo dňa 28.6.2001 zrušila zaistenie finančných prostriedkov navrhovateľa nachádzajúcich sa na účtoch vedených v AG Banke, a. s..

Vyššie uvedené skutočnosti medzi účastníkmi konania neboli sporné, keďže spornou medzi nimi zostala otázka, či konanie resp. nekonanie prokurátora, ktorý nevyhovел žiadostiam navrhovateľa o prevod finančných prostriedkov nachádzajúcich sa na jeho zaistených účtoch v AG Banke, a. s., odôvodnených ohrozením prosperity tejto banky, je daný nesprávny úradný postup prokurátora a tým preukázaná zodpovednosť odporcu v 2. rade za škodu uplatnenú navrhovateľom.

Prvotnou podmienkou pre vznik zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom je existencia nesprávneho úradného postupu. Zák. č. 58/1969 Zb. v ust. § 18 bližšie nedefinuje, čo treba rozumieť pod nesprávnym úradným postupom. Podľa ustálenej súdnej praxe, nesprávnym úradným postupom podľa § 18 uvedeného zákona môže byť akákoľvek činnosť spojená s výkonom právomoci určitého štátneho orgánu, ak pri tomto výkone alebo v súvislosti s ním dôjde k porušeniu pravidiel ustanovených právnymi normami. Podľa konkrétnych okolností môže ísť o akúkoľvek činnosť spojenú s výkonom právomoci štátneho orgánu, ak dôjde pri nej alebo v jej dôsledku k porušeniu pravidiel predpísaných právnymi normami pre postup štátneho orgánu pri jeho činnosti. Aby bolo možné určitý úradný postup kvalifikovať ako nesprávny, musí byť úradný postup normatívne záväzne predpísaný. Aby bolo možné nekonanie orgánu v rámci určitého úradného postupu kvalifikovať ako nesprávny úradný postup, musí byť v platnom právnom predpise upravená možnosť dotknutého orgánu konať. Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej

medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Súčasťou princípu právneho štátu je možnosť uplatnenia aj štátnej moci len vtedy, ak to ustanovuje zákon. Každý orgán štátu má totiž ústavou alebo zákonom určený rozsah právomoci, ktorý nemôže prekročiť, takže môže konať len čo mu ústava alebo zákon dovoľuje s tým, že spôsob, akým štátne orgány môžu štátnu moc uplatňovať vrátane druhu a obsahu sankcii, ustanoví zákon. Konanie orgánu štátu v rozsahu zákona bez akejkoľvek výnimky zákonom ustanoveným spôsobom napĺňa v právnom štáte princíp právnej istoty, čím je vylúčený stav, aby orgán štátu mohol konať podľa vlastnej úvahy a z vlastného rozhodnutia aj nad rámec zákona a tiež iným ako zákonom ustanoveným postupom.

Z uvedeného vyplýva, že ak má prokuratúra ako štátny orgán pri výkone jej činnosti pri ukladaní povinnosti na základe zákona (uloženie povinnosti strpieť obmedzenie dispozície s bankovým účtom jeho zaistením) a uložení povinnosť v zmysle čl. 13 ods. 4 Ústavy a čl. 20 ods. 1 Ústavy a čl. 20 ods. 4 Ústavy chrániť vlastníctvo navrhovateľa, je takáto možnosť zo strany prokuratúry daná výlučne jej zákonnými možnosťami.

Podľa ust. § 79b ods. 1 zák. č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (Trestný poriadok), ďalej len „Trestný poriadok“ účinného do 31.10.1999 (v čase, kedy navrhovateľ žiadosťami zo dňa 22.7.1999 a 1.12.1999 žiadal Krajskú prokuratúru v Košiciach o prevod finančných prostriedkov z jeho účtu v AG Banke, a. s. do iných bánk), prokurátor môže v prípravnom konaní dať príkaz, aby peniaze boli zaistené priamo na účte v prípade, ak sú v trestnom konaní o trestných činoch uvedených v osobitnom zákone vecou dôležitou pre trestné konanie.

Podľa § 79b ods. 4 Trestného poriadku účinného do 31.10.1999 prokurátor môže v prípravnom konaní rozhodnúť o zrušení a obmedzení zaistenia v prípade, ak zaistenie účtu na účely trestného konania už nie je potrebné, alebo ak nie je potrebné v stanovenej výške.

Z uvedeného teda je zrejmé, že vo vzťahu k posudzovaniu žiadosti navrhovateľa o presun finančných prostriedkov na iný účet, podľa Trestného poriadku platného v čase podania žiadosti navrhovateľom prokurátor mohol zrušiť zaistenie, ktoré však v zmysle vtedy platného právneho poriadku bolo možné výlučne iba v prípade, ak by zaistenie účtu už v danom čase nebolo pre účely trestného konania potrebné, čomu podľa názoru súdu tak nebolo, pretože voči navrhovateľovi bolo trestné stíhanie zastavené až uznesením Krajského úradu vyšetrovania Policajného zboru v Košiciach, právoplatného dňa 20.7.2001.

Z uvedeného vyplýva, že zaistenie účtov navrhovateľa v čase podania jeho žiadosti bolo pre účely trestného konania potrebné. Druhou možnosťou prokurátora bolo nevyhovieť žiadosti navrhovateľa v prípade, ak neboli splnené zákonné podmienky pre zrušenie zaistenia. Prokurátor v rámci svojich zákonom daných oprávnení daných Trestným poriadkom (ktoré nemôže prekročiť) nemohol vykonať žiadne iné úkony smerujúce k ochrane finančných prostriedkov navrhovateľa, keďže nemal dispozičné právo nakladať s finančnými prostriedkami navrhovateľa na účte a preto nemohol prikázať banke, aby finančné prostriedky previedla na iný účet v inej banke. Na tomto mieste je potrebné uviesť, že možnosť nakladania so zaistenými peňažnými prostriedkami na účte so súhlasom prokurátora bola zavedená až novým Trestným poriadkom teda zák. č. 301/2005 Z. z. konkrétne § 95 ods. 7, v ktorom je uvedená možnosť prokurátora konať v prospech ochrany vlastníctva obvineného.

Zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom má povahu objektívnej zodpovednosti, ktorej sa nemožno zbaviť a ktorá je založená na súčasnom splnení troch podmienok, a to: 1. nesprávny úradný postup, 2. vznik škody, 3. príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom a vznikom škody. Keďže prvotnou podmienkou pre vznik zodpovednosti štátu za škodu spôsobenej nesprávnym úradným postupom je existencia nesprávneho úradného postupu súdu na základe vyššie uvedených skutočností a v súlade s citovanými zákonnými ustanoveniami dospel k záveru, že v konaní nebol preukázaný nesprávny úradný postup prokurátora. Keďže táto prvotná podmienka pre vznik zodpovednosti odporcu v 2. rade za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom nebol v konaní preukázaný súd návrh navrhovateľa považoval za nedôvodný a preto ho zamietol. Preto v ďalšom už súd, nevykonal dokazovanie na zistenie tej skutočnosti či navrhovateľovi vznikla škoda prípadne v akej výške, keďže ďalšie dokazovanie v tomto smere by už bolo nadbytočné.

Pokiaľ navrhovateľ v konaní tvrdil, že prokuratúre nič nebránilo, aby zablokovala iné účty navrhovateľa na ktorých mal finančné prostriedky prípadne iný jeho majetok, keďže prokuratúra tvrdila, že by bol zmarený účel trestného konania odblokovaním účtov navrhovateľa, súd túto argumentáciu považoval bez právneho významu, keďže súd vyššie už v odôvodnení podrobne uviedol, aké možnosti mal prokurátor podľa platného Trestného poriadku.»

8. Krajský súd v napadnutom rozsudku (potvrdzujúcom rozsudok okresného súdu) potom, ako opísal predchádzajúci priebeh konania, obsah rozsudku okresného súdu, ako aj odvolania sťažovateľa proti nemu konštatoval, že sťažovateľom uplatnené odvolacie dôvody neboli naplnené a súd prvého stupňa vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu, pričom zo zisteného skutkového stavu vyvodil správne právne závery. Preto sa s odôvodnením rozsudku okresného súdu stotožnil a na doplnenie jeho dôvodov uviedol:

«Odvolací súd je toho názoru, že tak ako je to vyššie uvedené na rozdiel od predchádzajúceho rozsudku č. k. 23C/415/2002-154 zo dňa 17.6.2004 Okresný súd Košice I posúdil nárok žalobcu a jeho argumenty aj zo všetkých relevantných ústavnoprávných hľadísk, a správne dospel k záveru, že žalobe nie je možné vyhovieť.»

Tak ako na to súdy už opakovanie poukazovali objektívna zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom je založená na kumulatívnom splnení troch základných podmienok a to existencii nesprávneho úradného postupu, vzniknutej škode a preukázaní príčinnej súvislosti medzi nesprávnym úradným postupom a vznikom škody. Súd pri rozhodovaní správne vychádzal zo stanoviska, že prvotnou podmienkou pre vznik zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom je teda existencia nesprávneho úradného postupu, pričom zák. č. 58/1969 Zb. v ust. § 18 bližšie nevysvetľuje, čo treba rozumieť pod nesprávnym úradným postupom. Za takýto nesprávny úradný postup môže byť považovaný akýkoľvek postup štátneho orgánu pri výkone jeho; právomoci, pokiaľ ním dôjde k porušeniu pravidiel ustanovených právnymi normami. Jedná sa teda o postup, ktorým by štátny orgán porušil určitú konkrétnu povinnosť vyplývajúcu mu z právnej normy, v dôsledku čoho by štátny orgán postupoval odlišne od toho, ako mu to prikazuje alebo umožňuje všeobecne záväzný právny predpis alebo pravidlo vyplývajúce z tohto právneho predpisu. Súd prvého stupňa správne vychádzal z úvahy, že aby bolo možné nekonanie orgánu v rámci určitého úradného postupu kvalifikovať ako nesprávny úradný postup, musí byť v platnom právnom predpise upravená možnosť dotknutého orgánu konať. V súvislosti s uvedeným súd prvého stupňa správne poukázal na čl. 2 ods.2 Ústavy Slovenskej republiky, v zmysle ktorého štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanovuje zákon. Každý orgán štátu má ústavou alebo zákonom určený rozsah právomoci, ktorý nemôže prekročiť, takže môže konať len čo mu ústava alebo zákon dovoľuje, čo naplňa

v právnom štáte princíp právnej istoty a je tým vylúčený stav, aby orgán štátu mohol konať podľa vlastnej úvahy a z vlastného rozhodnutia aj nad rámec zákona a iným ako zákonom ustanoveným postupom. Prvostupňový súd správne poukázal na ust. § 79b ods. 1 a ods. 4 o trestnom konaní súdnom v znení účinnom do 31.10.1999, ktoré ustanovenie interpretoval tak, že v čase podania žiadosti žalobcu prokurátor mohol zrušiť zaistenie výlučne iba v prípade, ak by zaistenie účtu už v danom čase nebolo pre účely trestného konania potrebné, čo v tomto prípade nebolo splnené ani preukázané. Prokurátor v rámci svojich zákonom daných oprávnení nemohol vykonať žiadne iné úkony smerujúce k ochrane finančných prostriedkov žalobcu, keďže nemal dispozičné právo nakladať s finančnými prostriedkami žalobcu na účte a rovnako nemal možnosť umožniť s týmito prostriedkami nakladať žalobcovi, nakoľko jeho dispozícia bola zo zákona obmedzená...

Odvolačí súd tu zdôrazňuje, že zavedenie inštitútu zaistenia účtu upraveného v § 79 písm. b/ Trestného poriadku bolo snahou zákonodarcu uľahčiť orgánom činným v trestnom konaní prejednávanie, vyhľadávanie a vyšetrovanie najmä závažnej trestnej činnosti s cieľmi zamedziť jej ďalšiemu pokračovaniu a zabezpečiť prípadnú náhrada škody vzniknutej trestným konaním. Vykonaným dokazovaním mal súd za preukázané, že v štádiu vyšetrovania dal vyšetrovateľ podnet dozorujúcemu prokurátorovi na prijatie opatrenia podľa § 79b Trestného poriadku, pretože výsledky tohto vyšetrovania odôvodňovali takýto postup. Prijaté opatrenie o zaistení účtu žalobcu bolo v čase jeho vydania efektívnym prostriedkom vedenia trestného stíhania z dôvodu existencie obavy z pokračovania v trestnej činnosti a jeho cieľom bolo zamedziť jeho pokračovaniu a zabezpečiť realizáciu právoplatného rozsudku v priebehu celého trestného konania.

Aj v tomto konkrétnom prípade teda štátne orgány sledujúc cieľ daný Trestným poriadkom využili oprávnenia upravené v Trestnom poriadku, sledovali legitímny cieľ, potlačenie, objasnenie a potrestanie trestného činu. V konaní bolo nesporne preukázané, že uznesením vyšetrovateľa Krajského úradu vyšetrovania PZ Košice bolo vznesené obvinenie a začaté trestné konanie voči žalobcovi pre trestný čin neoprávneného podnikania a trestný čin legalizácie príjmu z trestnej činnosti a v súvislosti s uvedeným bolo vydané opatrenie, ktorým došlo k zaisteniu peňažných prostriedkov žalobcu, pričom žalobca nepovažoval aj v priebehu celého tohto konania uvedené rozhodnutie za nezákonné, ale uplatňoval svoj nárok s poukazom na danosť nesprávneho úradného postupu

prokurátora, ktorý videl v jeho nečinnosti a nedostatočnej ochrane zaistených finančných prostriedkov, napriek jeho upozorneniam. V nadväznosti na uvedené odvolací súd zdôrazňuje, že účelom zaistenia peňažných prostriedkov v rámci trestného konania je práve odňatie možnosti disponovať peňažnými prostriedkami na účte v banke (alebo v pobočke zahraničnej banky alebo s inými peňažnými prostriedkami), ktoré inak patrí majiteľovi týchto prostriedkov a to na neurčitý čas. Z uvedeného je zrejmé, že aj v prípade, ak by zákon umožňoval prokurátorovi nakladať a disponovať s finančnými prostriedkami zaistenými na účte, resp. umožňoval by mu dať súhlas vlastníkovi, aby nakladal s takýmito prostriedkami nie je možné očakávať od prokurátora, že vyhovie akejkolvek (každej) žiadosti osoby obmedzenej v práve disponovať so zaisteným účtom (obsahujúcej návrh na disponovanie s finančnými prostriedkami na zaistenom účte), pretože by to bolo v rozpore s účelom inštitútu zaistenia účtu. Takáto žiadosť by musela byť dostatočným spôsobom odôvodnená a obsahovať konkrétne dôvody a relevantné informácie, vysvetľujúce výnimočnosť daného prípadu.

V tomto prípade podľa názoru odvolacieho súdu nielen zákon neumožňoval prokurátorovi konať, ale žalobca ani dostatočným spôsobom neosvedčil, že jeho žiadosti obsahovali takéto relevantné informácie, aby osvedčili danosť potreby ochrany finančných prostriedkov na zaistených účtoch.

V súvislosti s uvedeným odvolací súd poukazuje na to, že žalobca doručoval orgánom činným v trestnom konaní tri žiadosti, z ktorých prvá žiadosť zo dňa 17.3.1998 sa týkala iba uvoľnenia čiastky 250.000,- Sk z podnikateľského účtu a súkromného devízového účtu za účelom zaplatenia daní z podnikateľskej činnosti žalobcu, teda táto žiadosť neobsahovala žiadne upozornenie na situáciu v AG banke, a. s.

Vo vzťahu k žiadosti zo dňa 22.7.1998 odvolací súd poukazuje na to, že táto žiadosť obsahovala iba všeobecnú informáciu, resp. konštatovanie žalobcu o situácii v spoločensko-politickom živote, ktorá vládne okolo bankových inštitúcií a nepriaznivo sa odzrkadľuje v postavení AG banky, pričom poukázal na to, že sa nedá predpokladať termín ukončenia vyšetrovania, a preto sa cíti byť obmedzený na svojich právach ako občan Slovenskej republiky, preto požiadal o uvoľnenie prostriedkov alebo nahradenie nehnuteľnosťou v hodnote zodpovedajúcej finančným prostriedkom blokovaným na jeho peňažných účtoch. Uvedená žiadosť neobsahuje v žalobe uvádzanú informáciu o tom, že odborníci začali

avizovať rozsiahle problémy s likviditou AG Banky, a. s. a už vôbec žiadne konkrétnejšie skutočnosti, vyjadrenia či správy odborníkov, ktoré by odôvodňovali potrebu ochrániť finančné prostriedky nachádzajúce sa na zaistenom účte.

K poslednej žiadosti žalobcu zo dňa 1.12.1999 odvolací súd poukazuje na tú skutočnosť, že táto už nebola spôsobilá privodiť zmenu v situácii, nakoľko v konaní bolo jednoznačne preukázané (z vyjadrenia Národnej banky Slovenska zo dňa 19.12.2003), že AG banke, a. s. bolo rozhodnutím Národnej banky Slovenska č. UBD-2337/2/1999 zo dňa 1.12.1999 bankové povolenie pôsobiť ako banka odobraté a zároveň jej bolo rozhodnutím Národnej banky Slovenska č. UBD-1801/3/1999 zo dňa 1.12.1999 uložené zdržať sa prijímania vkladov, poskytovania úverov a vykonávania ďalších činností uvedených v povolení na výkon bankových činností s výnimkou tých, ktoré sú nevyhnutné na vykonávanie pohľadávok a záväzkov vzniknutých pred nadobudnutím účinnosti tohto rozhodnutia. Vyhlásením Národnej banky Slovenska č. SGU-2451/1/1999 z dňa 3.12.1999 bola AG banka, a. s. vyhlásená za neschopnú vyplácať vklady podľa ust. § 8 ods.3 zák. č. 118/1996 Z. z. o ochrane vkladov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Po vydaní týchto rozhodnutí už by prokurátor nemohol žiadnym spôsobom ovplyvniť konanie banky a ani disponovať s finančnými prostriedkami (ani v prípade, ak by mu to zákon umožňoval), t. j. nemohol žiadosti z 1.12.1999 vyhovieť ani z tohto dôvodu.

K účinnej ochrane prostriedkov na predmetnom účte mohlo dôjsť iba pred vydaním vyššie uvedených rozhodnutí Národnej banky Slovenska týkajúcich sa AG banky, a. s., keďže po zavedení nútenej správy by už nebolo možné disponovať s finančnými prostriedkami na zaistenom účte, ani keby k zaisteniu nebolo došlo alebo by toto zaistenie už netrvalo. Pre posúdenie uplatneného nároku žalobcu môže byť preto relevantné iba posúdenie potreby zaistenia účtu (a konanie prokurátora) v období od nariadenia zaistenia 5.2.1998 do 1.12.1999 (resp. 3.12.1999) a preto nemožno považovať za správnu námietku žalobcu uvedenú v odvolaní o nesprávnom závere súdu o potrebe zaistenia finančných prostriedkov žalobcu na účtoch v AG banke počas celej doby trvania trestného stíhania voči žalobcovi, teda až do 29.6.2001 (1326 dní).

Pre úplnosť odvolací súd považuje za potrebné dodať, že aj keď v súčasnosti žalobca opakovane poukazuje na to, že disponoval inými finančnými prostriedkami, resp. že bol

vlastníkom nehnuteľnosti, uvedené skutočnosti v čase zaistenia účtu, ani v žiadostiach o uvoľnenie prostriedkov neoznámil orgánom činným v trestnom konaní ani žiadnym spôsobom nepreukázal.

Napokon k námietke žalobcu, že výška finančných prostriedkov zaistená na predmetných účtoch bola výrazne nižšia ako výška škody, ktorú deklarovali trestné orgány v predmetnej veci pri vyšetrovaní, odvolací súd uvádza, že táto skutočnosť pre rozhodnutie v danej veci o náhrade prípadnej škody spôsobenej orgánmi štátu nie je relevantná a nie je spôsobilá ovplyvniť závery súdu na rozdiel od opačnej situácie, kedy by boli zaistené prostriedky v nepomerne vyššej sume ako je deklarovaná škoda. Naopak svedčí to o skutočnosti, že v danom prípade mohlo dôjsť zo strany orgánov činných v trestnom konaní k zaisteniu aj ďalších finančných prostriedkov patriacich žalobcovi, preto by neprichádzala do úvahy v súčasnosti žalobcom navrhovaná „zámena“, t. j. uvoľnenie finančných prostriedkov na predmetnom účte a zablokovanie na inom účte. Možno predpokladať, že ak by orgány činné v trestnom konaní zistili vlastníctvo žalobcu vo vzťahu k ďalším finančným prostriedkom, pravdepodobne práve s poukazom na výšku deklarovanej škody došlo by k zaisteniu aj ďalších finančných prostriedkov žalobcu.

Vo vzťahu k tvrdeniu žalobcu, že nesprávnym úradným postupom môže byť aj nevydanie alebo oneskorené vydanie rozhodnutia nielen v dôsledku porušenia stanovených alebo primeraných lehôt na jeho vydanie, ale aj nepochopenia účelu a zmyslu jednotlivých úkonov a rozhodnutí a znaky nesprávneho úradného postupu má aj nečinnosť štátneho orgánu, odvolací súd opakovane poukazuje na to, že toto tvrdenie je správne, avšak iba v prípade, ak príslušný orgán mal povinnosť alebo možnosť vydať určité rozhodnutie alebo konať navrhovaným spôsobom, čo v tomto prípade nebolo splnené tak ako je to už vyššie popisované. Vo všeobecnosti by teda bolo možné považovať za nesprávny úradný postup, ak orgány činné v trestnom konaní nedostatočne zabezpečia majetok osoby v prípade, ak došlo k jej obmedzeniu nakladať s majetkom a na takomto majetku vznikla škoda, avšak iba v prípade, ak existoval spôsob konania, ktorým by orgány činné v trestnom konaní vzniku takejto škody mohli zabrániť a rovnako iba v prípade, ak by bolo preukázané, že orgány činné v trestnom konaní mali vedomosť (resp. mohli mať vedomosť), že takáto škoda hrozí, čo v danom prípade preukázané nebolo.

Odvolaací súd dospel k záveru, že škoda nevznikla žalobcovi v priamej príčinnej súvislosti s úradným postupom orgánov činných v trestnom konaní, ale v dôsledku objektívnej okolnosti, ku ktorej došlo mimo rámca pôsobnosti týchto orgánov, ktorú OČTK nemohli ovplyvniť ani jej zabrániť.»

III.

9. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

11. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

12. Podľa čl. 20 ods. 2 ústavy zákon ustanoví, ktorý ďalší majetok okrem majetku uvedeného v čl. 4 tejto ústavy, nevyhnutný na zabezpečovanie potrieb spoločnosti, rozvoja národného hospodárstva a verejného záujmu, môže byť iba vo vlastníctve štátu, obce alebo určených právnických osôb. Zákon tiež môže ustanoviť, že určité veci môžu byť iba vo vlastníctve občanov alebo právnických osôb so sídlom v Slovenskej republike.

13. Podľa čl. 20 ods. 3 ústavy vlastníctvo zaväzuje. Nemožno ho zneužiť na ujmu práv iných alebo v rozpore so všeobecnými záujmami chránenými zákonom. Výkon

vlastníckeho práva nesmie poškodzovať ľudské zdravie, prírodu, kultúrne pamiatky a životné prostredie nad mieru ustanovenú zákonom.

14. Podľa čl. 20 ods. 4 ústavy vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

15. Podľa čl. 20 ods. 5 ústavy iné zásahy do vlastníckeho práva možno dovoliť iba vtedy, ak ide o majetok nadobudnutý nezákonným spôsobom alebo z nelegálnych príjmov a ide o opatrenie nevyhnutné v demokratickej spoločnosti pre bezpečnosť štátu, ochranu verejného poriadku, mravnosti alebo práv a slobôd iných. Podmienky ustanoví zákon.

16. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

17. Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu, ústavný súd konštantne uvádza, že čl. 20 ods. 1 ústavy vykladá a aplikuje tak, aby bol v súlade s čl. 1 dodatkového protokolu (PL. ÚS 17/00).

18. V zmysle ustálenej judikatúry ústavného súdu samotná ústava nedefinuje, čo je obsahom vlastníckeho práva, pretože sa odvoláva na jeho zákonný obsah, t. j. obsah ustanovený zákonom (PL. ÚS 38/95). Zákom obsahujúcim základnú právnu úpravu vlastníckeho práva je zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov, ktorý v § 123 ustanovuje, že vlastníč je v medziach zákona oprávnený predmet svojho vlastníctva držať, užívať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s ním. Tento obsah vlastníckeho práva rešpektuje aj ustálená judikatúra ústavného súdu (napr. II. ÚS 8/97, III. ÚS 412/2010).

19. Slovné spojenie „právo na ochranu“, ktoré je použité aj v čl. 20 ods. 1 ústavy, implikuje v sebe aj potrebu minimálnych garancií procesnej povahy, ktoré sú ustanovené priamo v tomto čl. 20 ods. 1 ústavy a ktorých nedodržanie môže mať za následok jeho porušenie popri porušení práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 a nasl. ústavy (I. ÚS 23/01). Článok 20 ods. 1 ústavy zabezpečuje každému rovnaké zákonné predpoklady a možnosti nadobúdať veci do vlastníctva za podmienok, ktoré sú upravené v ústave alebo v ďalších zákonoch. Vlastnícke právo každej osoby má rovnaký zákonný obsah a požíva ochranu bez ohľadu na to, či ide o štát, právnickú osobu, obec alebo fyzickú osobu. Z formulácie obsiahnutej v čl. 20 ods. 1 ústavy nemožno však odvodzovať ústavné právo získať vec do svojho vlastníctva (vlastniť majetok) bez dodržania predpokladov, ktoré sú na tento účel upravené zákonmi. Funkcia práva vlastniť majetok a jeho ochrana spočíva v tom, aby sa vlastníkovi poskytla a súčasne aj trvale garantovala právna istota, že vlastnícke právo k veci, ktoré nadobudol v súlade s platnými zákonmi, nemôže obmedziť alebo využiť bez právneho dôvodu (m. m. III. ÚS 303/07).

20. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), v rámci ktorej bola posudzovaná otázka porušenia práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu, vyplýva, že „majetky“ môžu byť buď majetky existujúce, alebo majetkové hodnoty vrátane pohľadávok, o ktorých sťažovateľ môže tvrdiť, že má aspoň „legitímnu nádej“ na ich zhmotnenie (rozsudok ESLP vo veci PINE VALLEY DEVELOPMENTS LTD. a iní v. Írsko z 29. 11. 1991 a rozsudok ESLP vo veci PRESSOS COMPANIA NAVIERA S. A. a iní v. Belgicko z 20. 11. 1995).

21. Podľa názoru sťažovateľa malo k zásahu do ústavou zaručeného práva vlastniť majetok dôjsť nepriznaním náhrady škody, ktorá mala na jeho majetku (peňažných prostriedkoch vedených na bankových účtoch) vzniknúť v dôsledku sporného postupu orgánov prokuratúry v jeho trestnej veci, ktorá skončila zastavením trestného stíhania.

22. Krajský súd tvrdiac, že pri rozhodovaní vo veci zohľadňoval aj relevantné ústavnoprávne hľadiská vyplývajúce z čl. 13 ods. 4 a čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy, sa stotožnil so záverom okresného súdu o nesplnení prvotnej podmienky pre vznik zodpovednosti štátu

za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom, ktorým je existencia nesprávneho úradného postupu. Uvedený záver sa mal opierať o výklad § 79b zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (Trestný poriadok) účinného do 31. októbra 1999, z ktorého krajský súd v zhode s okresným súdom vyvodil, že v čase podania žiadostí sťažovateľa mohol prokurátor zrušiť zaistenie výlučne iba v prípade, ak by zaistenie účtu už v danom čase nebolo na účely trestného konania potrebné, a že prokurátor nemohol v rámci svojich zákonom daných oprávnení vykonať žiadne iné úkony smerujúce k ochrane finančných prostriedkov. Podľa názoru ústavného súdu však krajský súd aj s prihliadnutím na už ústavným súdom v danej veci vyslovené právne názory neaplikoval na prípad dopadajúce právne normy spôsobom ústavne zlučiteľným s obsahom čl. 20 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu.

23. Ústavný súd zdôrazňuje, že nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením, je špecifickým prípadom zodpovednosti štátu podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov účinného od 1. júla 2004 (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“) a rovnako aj podľa predtým platného zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom účinného do 30. júna 2004 (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.“). Doterajšia súdna judikatúra dôvodila, že zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu zodpovedá, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu proti občanovi (fyzickej osobe) bola odčinená, a dospela k záveru, že ak došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo k oslobodeniu spod obžaloby, treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonnosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania. Tieto závery boli prijaté súdnou judikatúrou už v čase platnosti zákona č. 58/1969 Zb. a sú stále použiteľné (uznesenie najvyššieho súdu z 18. októbra 2010 sp. zn. 4 M Cdo 15/2009).

24. V súvislosti s posudzovaním následkov neskôr zastaveného trestného stíhania sa ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti (m. m. I. ÚS 320/2016) tiež stotožnil s názorom, že z hľadiska zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia má zastavenie trestného stíhania (ak k takémuto rozhodnutiu došlo preto, že sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným) rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť. Právoplatnosťou rozhodnutia o zastavení trestného stíhania sa trestné konanie končí, to znamená, že zanikajú účinky rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia. Zastavenie trestného stíhania znamená, že výsledky trestného (prípravného) konania ukazujú, že nejde o trestný čin, zároveň znamená, že podozrenie zo spáchania trestného činu sa nepotvrdilo a vyšla najavo nezákonnosť rozhodnutia o začatí trestného stíhania (uznesenie najvyššieho súdu z 18. októbra 2010 sp. zn. 4 M Cdo 15/2009).

25. Pri posudzovaní ústavnej konformnosti napadnutého rozsudku ústavný súd ďalej prihliadal aj na právne názory ústavného súdu vyslovené k danej veci v náleze č. k. III. ÚS 117/06-53 z 23. augusta 2006 v súvislosti s ústavným prieskumom skoršieho rozsudku krajského súdu č. k. 14 Co 301/04-188 z 20. septembra 2005. Podľa nich «aj zaistené finančné prostriedky, vzhľadom na ktoré má účastník súdneho konania legitímnu nádej na ich navrátenie za splnenia zákonných podmienok (napr. v rámci konania o náhradu škody podľa v tom čase platného zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom v prípade priaznivého rozhodnutia v merite veci), možno podradiť pod pojem majetok, resp. vlastnícke právo, ktorému je v súlade s judikatúrou ústavného súdu i EŠLP poskytovaná ochrana podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, ako aj podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k dohovoru [k pojmu „legitímna nádej“ pozri rozsudok z 28. septembra 2004 vo veci Kopecký v. Slovenská republika (No 44912/98)]...

V uvedenom prípade kľúčovou otázkou pri rozhodovaní o sťažovateľovej žalobe bolo posúdenie postupu orgánov činných v trestnom konaní vedenom proti sťažovateľovi, v dôsledku ktorého malo dôjsť k vzniku jeho škody.

Status sťažovateľa v rámci trestného konania bol určený predovšetkým základným princípom platným v tomto konaní, ktorým je prezumpcia neviny podľa čl. 50 ods. 2 ústavy, ktorého cieľom je okrem iného i to, aby obvinený z trestného činu neznášal negatívne dôsledky z tohto obvinenia rovnajúce sa následkom súdneho rozhodnutia o vine.

V rámci trestného konania čl. 20 ods. 1 ústavy sťažovateľovi priznáva aj právo na ochranu zaistených peňažných prostriedkov v priebehu tohto konania, ktorému korešponduje zákonná povinnosť príslušných orgánov činných v trestnom konaní zabezpečiť ich ochranu zodpovedajúcu okolnostiam prípadu s ohľadom na základnú zásadu trestného konania uvedenú v § 2 ods. 4 prvej vety v tom čase platného TP, podľa ktorej mali tieto orgány okrem iného i dôsledne zachovávať občianske práva zaručené ústavou.

Povinnosťou krajského súdu teda v danom prípade bolo predovšetkým posúdiť, či orgány činné v trestnom konaní interpretovali a aplikovali relevantné ustanovenia Trestného poriadku, resp. zákona o prokuratúre, súvisiace s možnosťou zaistenia peňažných prostriedkov, ako aj ochrany zaistených peňažných prostriedkov pred eventuálne hroziacou škodou ústavne súladným spôsobom podľa čl. 152 ods. 4 ústavy.

Právo sťažovateľa zaručené v čl. 20 ods. 1 ústavy by teda zo strany krajského súdu bolo rešpektované v tom prípade, ak by krajský súd posúdil predmetnú vec vo vyššie uvedenom kontexte, náležite zistil skutkový a právny stav tejto veci a až následne vydal rozhodnutie vo veci samej...

Rozhodnutie krajského súdu v tejto veci je však bez posúdenia v naznačenom kontexte a bez akejkol'vek ucelenej analýzy relevantných ustanovení Trestného poriadku a zákona o prokuratúre nepreskúmateľné.

Ak je nepriaznivé rozhodnutie všeobecného súdu o žalobe sťažovateľa, ktorou sa domáha ochrany svojho vlastníckeho práva, nepreskúmateľné, znamená to porušenie jeho práva podľa čl. 20 ods. 1 druhej vety ústavy.»

26. Podľa názoru ústavného súdu krajský súd v napadnutom rozsudku síce deklaroval, no v skutočnosti neprihliadol na obsah a zmysel už naznačených zásad korigujúcich ústavnú zlučiteľnosť rozhodnutia o sťažovateľom uplatnenom práve na náhradu škody, ktorá mala byť spôsobená rozhodovacou činnosťou prokuratúry o zaistení finančných prostriedkov sťažovateľa na jeho účtoch v banke. Zmyslu právnej

úpravy zodpovednosti štátu za škodu zodpovedá výklad, podľa ktorého by mala byť každá majetková ujma spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu proti občanovi (fyzickej osobe) odčinená. Uvedené korešponduje aj so záverom vysloveným ústavným súdom v náleze č. k. III. ÚS 117/06-53 z 23. augusta 2006 v spojitosti s dopadom princípu prezumpcie neviny podľa čl. 50 ods. 2 ústavy, ktorého podstatou je zásada, že osoba obvinená, ktorej obvinenie bolo neskôr zrušené by nemala znášať negatívne dôsledky z obvinenia rovnajúce sa následkom súdneho rozhodnutia o vine. Pritom je zrejmé, že sťažovateľ sa nemôže domôcť uspokojenia svojej pohľadávky na vyplatenie svojich finančných prostriedkov vedených na účte úpadcu uznanej v konkurznom konaní (bližšie s. 14 rozsudku okresného súdu).

27. V danom prípade sa však krajský súd (obdobne ako okresný súd) v zásade sústredil len na odôvodnenie nemožnosti orgánov prokuratúry postupovať podľa obsahu žiadostí, ktoré im vo vzťahu k ochrane svojich finančných prostriedkov sťažovateľ počas ich zaistenia adresoval aplikujúc prísne gramatický výklad príslušných ustanovení vtedy platného Trestného poriadku umožňujúceho len zaistenie a zrušenie zaistenia finančných prostriedkov, nezohľadnil však zodpovednosť orgánov prokuratúry za ochranu zaisteného majetku v kontexte platných zásad jej činnosti, aj v tom čase normatívne vyjadrených v § 3 zákona č. 314/1996 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov, v zmysle ktorých bola prokuratúra pri výkone svojej pôsobnosti povinná využívať všetky zákonné prostriedky tak, aby sa zabezpečila dôsledná, účinná a rýchla ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb a štátu. Krajským súdom uskutočnený výklad relevantných právnych noriem (§ 79b Trestného poriadku účinného v čase zaistenia v nadväznosti na § 18 zákona č. 58/1969 Zb.) obmedzujúci sa na skúmanie, či orgány prokuratúry neporušili výslovne v právnych normách formulované právomoci (postupy), ktoré by jedine mohli odôvodňovať zodpovednosť štátu za nesprávny úradný postup orgánov prokuratúry, považuje ústavný súd za neprimerane reštriktívny a rozporný s už formulovanými zásadami, ktoré sú podstatným korektívom pre výklad pojmu nesprávny úradný postup. Žiada sa v tejto súvislosti pripomenúť, že výklad (definíciu) tohto pojmu zákonodarca prenechal orgánom aplikujúcim právo.

28. Rovnako je možné konštatovať, že uplatnený výklad pojmu nesprávny úradný postup (t. j. že ide o akúkoľvek činnosť spojenú s výkonom právomoci určitého štátneho orgánu, ak pri tomto výkone alebo v súvislosti s ním dôjde k porušeniu pravidiel ustanovených právnymi normami) v tejto otázke podľa názoru ústavného súdu nezohľadňuje rozvíjajúcu sa súdnu prax. V zmysle nej (napr. rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 126/2009 z 30. júna 2010) môže ísť *«o akúkoľvek činnosť spojenú s výkonom právomoci určitého štátneho orgánu, ak pri tomto výkone alebo v súvislosti s ním dôjde k porušeniu pravidiel stanovených právnymi predpismi pre konanie štátneho orgánu alebo k porušeniu poriadku, ktorý vyplýva z povahy, funkcie alebo cieľov tejto činnosti. Pretože úradný postup nie je spravidla možné v právnom predpise upraviť do najmenších podrobností, treba správnosť úradného postupu posudzovať i z hľadiska účelu, k dosiahnutiu ktorého postup štátneho orgánu smeruje. ... O nesprávny úradný postup by išlo napr. i vtedy, ak by orgány polície nedostatočne zabezpečili majetok osoby, ktorá bola vzatá do väzby alebo neumožnili, aby sa o majetok tejto osoby postarali iné osoby a na takomto majetku vznikla škoda»* (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 126/2009 z 30. júna 2010).».

V rozsudku sp. zn. 2 M Cdo 15/2014 zo 16. decembra 2014 najvyšší súd tiež uviedol: *„Nesprávny úradný postup nemožno stotožniť s uplatňovaním právomoci, aj keď sa môže javiť, že iný postup, ako ten, ktorým orgán verejnej moci uplatní právomoc, nemôže byť úradným postupom. Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktoré ustanoví zákon. Ak sa ustanovenie čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky neinterpretuje vytrhnuté z kontextu, ale v spojení s čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, potom aj postup nerešpektujúci právo má povahu nesprávneho postupu, lebo z čl. 2 ods. 2 možno vyvodiť povinnosť orgánu verejnej moci konať výlučne v medziach právomocí, priznaných ústavou a zákonom. Nesprávnym úradným postupom je každé vybočenie orgánu verejnej moci z medzí ustanovených ústavou, odklon od správania určeného orgánu verejnej moci zákonom. ... K povinnostiam orgánu verejnej moci v materiálnom právnom štáte patrí aj dôsledné dodržiavanie práv osôb, ktoré voči orgánu verejnej moci oprávnená osoba uplatnila.“*

29. Právne závery v podstatnom spočívajúce len na hodnotení nedostatkov žiadostí sťažovateľa na zrušenie zaistenia jeho finančných prostriedkov, resp. na nepreukázaní iných možností prokuratúry, pokiaľ ide o zaistenie ďalšieho majetku sťažovateľa, neprimerane zužuje možnosť postihnutej osoby nezákonne obvinenej (zastavenie trestného stíhania vzhľadom na záver o tom, že skutok nie je trestným činom je potrebné považovať za rozhodnutie deklarujúce nezákonnosť predchádzajúceho trestného stíhania) domáhať sa náhrady škody na majetku zaistenom počas takéhoto nezákonne vedeného trestného stíhania. Tým, že konajúci krajský súd v podstate odmietol sťažovateľovi priznať právnu ochranu napadnutým súdnym rozhodnutím na základe uvedených dôvodov, zasiahol do obsahu základného práva vlastníť majetok zaručeného čl. 20 ods. 1 ústavy (a obdobne práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu) priznávajúcich aj právo na ochranu zaistených peňažných prostriedkov v priebehu trestného konania, ktorému, ako už bolo uvedené v náleze ústavného súdu č. k. III. ÚS 117/06-53 z 23. augusta 2006, korešponduje zákonná povinnosť príslušných orgánov činných v trestnom konaní zabezpečiť ich ochranu zodpovedajúcu okolnostiam prípadu s ohľadom na základnú zásadu trestného konania uvedenú v § 2 ods. 4 prvej vety v tom čase platného Trestného poriadku.

30. Z uvedených dôvodov ústavný súd dospel k záveru, že napadnutý rozsudok krajského súdu je ústavne neudržateľný a jeho vydaním došlo k neospravedliteľnému zásahu do základného práva vlastníť majetok zaručeného čl. 20 ods. 1 ústavy, resp. práva na ochranu majetku zaručeného čl. 1 dodatkového protokolu.

31. Vo zvyšnej časti (t. j. pokiaľ ide o namietané porušenie práv zaručených čl. 20 ods. 2 až 5 ústavy) ústavný súd sťažnosti nevyhovel, keďže nevzhliadol relevantnú súvislosť medzi napadnutým rozsudkom a obsahom uvedených článkov ústavy. Predmet konania pred všeobecným súdom sa totiž netýkal ani majetku, ktorý môže byť len vo vlastníctve štátu (čl. 20 ods. 2 ústavy), ani spôsobu výkonu práv a povinností vlastníka (čl. 20 ods. 3 ústavy), rovnako ani vyvlastnenia alebo núteného obmedzenia majetku (čl. 20 ods. 4 ústavy), keďže sa v konaní nerozhodovalo o náhrade za vyvlastnený majetok, a napokon ani posúdeniu dôvodu jeho nadobudnutia – nezákonným spôsobom alebo z nelegálnych príjmov (čl. 20 ods. 5 ústavy). Pre záver o porušení základného práva vlastníť majetok však postačuje

zistenie, že krajský súd napadnutým rozsudkom nepriznal ochranu právu sťažovateľa na náhradu škody na jeho majetku zaisteného rozhodnutím štátneho orgánu v trestnom konaní, ktoré možno v dôsledku zastavenia trestného stíhania považovať za nezákonné, čo sa následne prejavilo vo vyslovení porušenia tohto základného práva v zmysle čl. 20 ods. 1 ústavy.

32. Vzhľadom na to, že ústavný súd posúdil napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu ako porušujúce sťažovateľom označené práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu, bolo namieste toto rozhodnutie podľa čl. 127 ods. 2 ústavy (a jemu zodpovedajúcemu § 56 ods. 2 a 3 zákona o ústavnom súde) zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie, ako to vyplýva z druhého bodu výroku rozhodnutia. V ďalšom konaní je krajský súd povinný o odvolaní sťažovateľa opätovne rozhodnúť, a to ústavne konformným spôsobom, dôsledne rešpektujúc zákonnú úpravu a najmä ústavný rámec konania pred súdnymi orgánmi.

33. Povinnosťou krajského súdu bude odstrániť vytýkané nedostatky a rešpektovať relevantné ústavné princípy, zaujať ústavne konformné stanovisko k podstatným právnym otázkam (obsah pojmu nesprávny úradný postup, predpoklady vzniku práva na náhradu škody z neho vyplývajúceho) a vo veci opätovne rozhodnúť, prihliadajúc na obsah a zmysel základných práv a slobôd zaručených ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a slobodách (a osobitne čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu, ktorých porušenie bolo týmto nálezom konštatované).

IV.

34. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti žiadal priznať finančné zadost'učinenie v sume 50 000 € poukazujúc na „útrapy a všetku ujmu“, ktoré mali byť spojené s nezákonným trestným stíhaním, jeho neodôvodneným pobytom vo väzbe a poškodením jeho podnikania a života.

35. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

36. Zmyslom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k jeho porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je len reparácia nemajetkovej ujmy, nie však prípadná náhrada škody, ktorá by sa po splnení zákonných podmienok mohla uplatňovať v konaní pred všeobecnými súdmi (m. m. IV. ÚS 84/02).

37. Vychádzajúc z uvedených ustálených názorov ústavného súdu, najmä že cieľom finančného zadosťučinenia nie je náhrada škody, ktorej sa sťažovateľ v danom prípade domáha priamo v konaní pred všeobecným súdom, ústavný súd nevhliadol dostatok dôvodov na priznanie žiadaného finančného zadosťučinenia. Samotné vyslovenie porušenia označených práv sťažovateľa v spojení s poskytnutím priestoru krajskému súdu na reparáciu ústavným súdom zistených nedostatkov posudzovaného konania predstavuje podľa názoru ústavného súdu dostatočnú satisfakciu, preto ústavný súd požadované finančné zadosťučinenie sťažovateľovi nepriznal, čo sa odrazilo v bode 4 výrokovej časti tohto nálezu.

V.

38. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

39. Sťažovateľ si v sťažnosti uplatnil náhradu trov právneho zastúpenia v sume 363,80 €, a to za dva úkony právnej služby (príprava a prevzatie zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti), čo zodpovedá odmene, ako aj sume paušálnych náhrad za dva úkony

právnej služby podľa § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Odmena za jeden úkon právnej služby v roku 2016 predstavuje sumu 143 € a paušálna náhrada za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2016 sumu 8,58 €.

40. Ústavný súd vzhľadom na dôvodné priznať sťažovateľovi úhradu trov právneho zastúpenia za obidva vyúčtované úkony právnych služieb a na základe toho zaviazal porušovateľa základného práva na zaplatenie úhrady trov právneho zastúpenia sťažovateľovi v sume 363,80 € v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a b), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky (pozostávajúcich z odmeny za vykonané právne úkony v sume 2 x 143 €, paušálnej náhrady nákladov v sume 2 x 8,58 € a dane z pridanej hodnoty v sume 60,64 €), tak ako to vyplýva z bodu 3 výrokovej časti tohto nálezu.

41. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. septembra 2016